

VOORWOORD

Een fijne nieuwe tuin waar je jarenlang van kunt genieten, ontstaat door goede voorbereiding. Een groene en kleurrijke plek waar je je thuis voelt en helemaal jezelf kunt zijn; alleen, met je familie of je gasten. We wensen iedereen van harte zo'n heerlijke plek toe!

Om een mooie tuin te maken zijn een goed ontwerp én een goed beplantingsplan nodig. In ons vorige boek, *Planten Combineren*, gingen we uitgebreid in op het samenstellen van een mooie beplanting. In dit boek beschrijven we uitvoerig hoe je een goed tuinontwerp maakt. Samen vormen deze boeken een serie voor iedereen die graag een mooie tuin wil.

Nadat je besloten hebt dat je een nieuw tuinplan wilt, komt de leuke, maar ook lastige fase van het maken van een goed ontwerp. Je kunt zelf de uitdaging aangaan of een ontwerper in de arm nemen. Van blanco papier naar een gedetailleerd plan. Spelen met lijnen, met vormen en daar functies aan toekennen. Dit boek laat je in deel 1 en 2 kennismaken met deze voorbereidende fase, maar zeker ook met de vele ins en outs van het ontwerpen zelf. Wie zijn er betrokken bij de weg van idee naar aangelegde tuin? Hoe meet je een tuin in en maak je een plattegrond, hoe begin je met het maken van een ontwerp, hoe maak je het ontwerp ruimtelijk inzichtelijk?

Ook geven we antwoord op praktische vragen: hoe breed moet een pad zijn, hoe hoog een pergola, hoe groot maak je een terras. Dit en nog vele andere zaken worden besproken. Het is inspirerend om in deel 3 te lezen hoe verschillende professionele ontwerpers over tuinen en hun ontwerpen denken. In het vierde deel van dit boek hebben we veertien typen tuinen beschreven en toegelicht met heel veel foto's om je te inspireren. Dat geldt ook voor het laatste gedeelte waar de mogelijkheden en vormgeving van verschillende tuinonderdelen aan bod komen.

We hebben met heel erg veel plezier samen aan dit boek gewerkt. Tuinen liggen ons na aan het hart. Onze samenwerking omvat het beste van ons tweeën. Met de vele foto's en tekeningen hopen we je te inspireren en de tekst te verhelderen. We hebben niet geschroomd je een zo volledig mogelijk kijkje te geven in de keukens van het tot stand komen van fijne tuinen. Onze eigen ervaring, kennis en inzichten, door de jaren heen verkregen, vormen de basis en de leidraad. En natuurlijk de ontwerpers wiens ontwerpen we hier mogen laten zien. Het maakt het boek vast en zeker nog leuker om te lezen.

Het moet ons van het hart dat onze Nederlandse taal op het moment van schrijven nog niet aangepast is om het probleem van hij/zij/hen neutraal op te lossen. Om het boek leesbaar te maken hebben we, met spijt, toch gekozen voor hij. We vinden het wel jammer; aan dit boek hebben zeven vrouwen gewerkt: wij samen als auteurs, Anja Timmerman en Margo Soontjens van Forte Groen, Ilona Brinkman als eindredactrice en Wouke Boog en Brigitte van Loon, die de vormgeving verzorgden.

We hopen dat dit boek je aan de hand zal nemen en je veel informatie en inspiratie biedt om van je tuin een heel fijne plek te maken!

Jeanne van Rijs en Modeste Herwig

INHOUD

VOORWOORD

DEEL 1

EEN TUIN MAKEN

- 09 Een tuin om in te leven
- 10 Tuin in de hoofdrol
- 12 Wat maakt een tuin tot een goede tuin?
- 14 Stap voor stap
- 16 Wie maakt de tuin?
- 18 Tuineigenaar in de hoofdrol
- 19 Ontwerper in de hoofdrol
- 20 Hovenier in de hoofdrol
- 22 In de praktijk: van oude tuin naar nieuwe tuin

DEEL 2

ONTWERPEN: AMBACHT & KUNST

- 27 Het ontwerpproces
- 30 Plattegrond tekenen
- 32 Vóór we beginnen met ontwerpen
 - Lijnen en vormen
 - Optische effecten
- 40 Beginnen met ontwerpen
- 52 Hoogteverschillen
- 54 Drie dimensies
- 56 Legenda
- 57 Afmetingen en locatie in de tuin
- 64 Sfeer
- 66 Matenplan
- 68 De voortuin
- 72 Handige tips
- 74 Conceptueel ontwerpen
 - Bamboe in de hoofdrol (Stefan Morael)
 - Oosters gevoel (Bernadette den Bieman)
 - Poëtische zachtheid (Carolien Barkman)

DEEL 3

VISIE OP TUINONTWERPEN

- 83 Verschillende visies
 - Emiel Versluis
 - Mariska van Bergen
 - Karin van den Hoven
 - Luc Engelhard
 - Stefan Morael
 - Noël van Mierlo
 - Annelies Wouters

DEEL 4

TUINEN VOOR IEDEREEN

- 113 Inspiratie
- 114 Tuinen voor gezinnen met jonge kinderen
- 118 Tuinen voor gezinnen met oudere kinderen
- 122 Tuinen voor ouderen
- 126 Kleine tuinen in een nieuwbouwwijk
- 130 Landschappelijke grote tuin
- 134 Avontuurlijke beleefstuinen
- 138 Gastvrije tuinen
- 142 Ecologische tuinen
- 146 Daktuinen
- 150 Onderhoudsvriendelijke tuinen
- 154 Budgetvriendelijke tuinen
- 158 Gemeenschappelijke tuinen
- 160 Eetbare pluktuinen
- 164 Tuinen met een ongewone vorm

DEEL 5

MATERIAAL, VORM, PLANTEN & MEER

- 169 Keuze
- 170 Verharding en halfverharding
- 172 Perceelbegrenzing
- 174 Hoogte
 - Pergola's en klimelementen
 - Blickvangende bomen
- 178 Vijvers
- 180 Kleine waterelementen
- 182 Terrassen
- 184 Borders
- 186 Kleur
- 188 Kosten en onderhoud

- 190 Nawoord
- 193 Met dank
- 194 Overzicht ontwerpers, hoveniers en fotografen
- 198 Adressen
- 199 Literatuurlijst
- 200 Register

DEEL 1 EEN TUIN MAKEN

In dit deel kijken we naar de vraag wat een tuinontwerp precies is, aan welke voorwaarden het moet voldoen en de interactie van alle betrokken partijen. Wat is er nodig om succesvol van opdracht, naar ontwerp, naar aanleg te gaan.

3. WAT MAAKT EEN TUIN TOT EEN GOEDE TUIN?

Het ontwerp van een tuin is een indelingsplan in lijnen en vormen. Maar een tuin is meer dan dat. Het plan moet voldoen aan praktische eisen en de gewenste sfeer en beleving.

LIJN EN VORM

Het basisplan van een tuin bestaat eigenlijk uit niets meer dan vormen en lijnen. Niet willekeurig, maar in de juiste verhouding tot elkaar en gerangschikt tot een logisch en fascinerend spel. Twintig jaar na aanleg van de tuin moeten dit lijnenspel en de bijbehorende functies nog steeds kloppend zijn. Je kunt een plan voor je tuin natuurlijk bedenken in de tuin zélf, maar het werkt veel beter en makkelijker als je je plan op papier of de computer uitwerkt. Je kunt je ontwerp dan in de plattegrond van je tuin tekenen, gemakkelijk spelen met lijnen en vormen en als je niet (helemaal) tevreden bent opnieuw beginnen. Papier en je computer zijn immers geduldig. In deel 2 van dit boek gaan we dieper in op de eisen die je aan een ontwerp mag stellen en het tot stand komen van een goed plan.

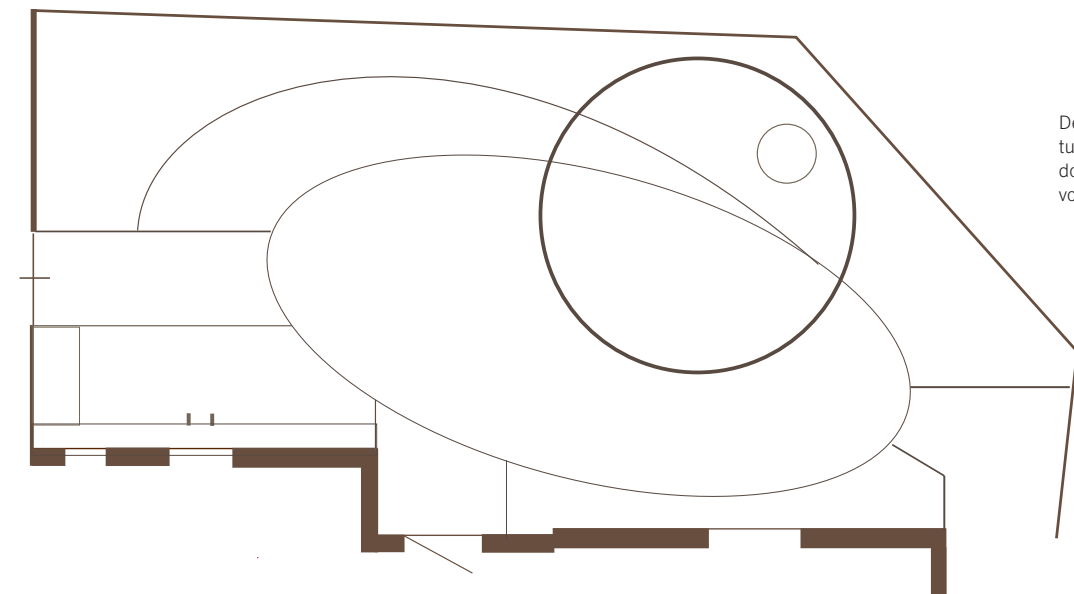
PRAKTISCHE EISEN

Het spel van lijnen en vormen is één ding, maar in de meeste tuinen zal ook geleefd worden en hebben we te maken met praktische zaken. Waar komt het

De tuin, waarvan hieronder het ontwerp is afgebeeld, nu in sfeer en beleving.

morgenzonterras, wat zijn de belangrijkste looproutes en heel pragmatisch: waar zet ik de afvalcontainers neer. Dit en nog veel meer andere punten zijn vooral voor degene die de tuin gebruikt van belang en deze punten zullen dus meegenomen moeten worden als er een tuinontwerp gemaakt wordt. Ieder gebruikt een tuin op zijn eigen wijze. De eisen aan een tuin voor een gezin met jonge kinderen zijn veelal

De basis van een goed tuinontwerp wordt gevormd door een spel van lijnen en vormen.

1. HET ONTWERPPROCES

In het voorgaande deel kwamen we al veel te weten over de stappen die genomen moeten worden van idee tot tuin. Een kort overzicht daarvan vind je hieronder. Nu gaan we kijken hoe je de wensen voor je tuin gaat verwerken in een ontwerp. Hoe begin je? Hoe wordt het een samenhangend geheel. Hoe zorg je voor een tuin die groter lijkt dan hij daadwerkelijk is.

VAN DROOM NAAR TUIN

Hoe pakken we de realisatie van wens naar droomtuin aan?

- STAP 1** Inventariseren van de wensen voor nu en voor de toekomst.
- STAP 2** Het concretiseren van de droomtuin door te benoemen wat prettig is en wat niet.
- STAP 3** Besluiten of je het ontwerp zelf wilt maken of het ontwerpen uit wilt besteden.
- STAP 4** Kennismaken en overleggen met de ontwerper.
- STAP 5** Inmeten perceel en gevels.
- STAP 6** Ontwerpvoorstel.
- STAP 7** Ontwerpvoorstel bespreken en eventueel aanpassen.
- STAP 8** Ontwerp detailleren (materiaalkeuze, vormgeving).
- STAP 9** Beplantingsplan.
- STAP 10** Wie legt de tuin aan?
- STAP 11** Overleg met de hovenier en ontwerper/offerte.
- STAP 12** Offerte goedkeuring/planning.
- STAP 13** Aanleg.

In deel 2 van dit boek kijken we in detail naar het maken van het ontwerp zelf (punt 5 en 6). Van een leeg vel papier of een wit computerscherm naar een uitgewerkt plan. Sommigen tekenen eerst een schetsidee op papier en werken dat later met de hand of digitaal

uit. Anderen beginnen direct op de computer. Beide manieren hebben voor- en nadelen. Hóé je het doet is een kwestie van persoonlijke voorkeur. Je kiest je eigen weg, leidend tot een goed ontwerp. Een ontwerp is niet mooi of lelijk. Een ontwerp is goed of minder goed en kan op basis van argumenten beoordeeld worden. In de loop van dit deel van het boek krijg je vanzelf een beeld van deze argumenten.

De eerste vier stappen uit het lijstje hierboven zijn in deel 1 van dit boek aan de orde gekomen. Datzelfde geldt voor de stappen 7, 10, 11 en 12. Stap 8 en 13 komen in het meer praktische deel 5 aan de orde en voor het maken van een beplantingsplan (stap 9) willen we graag verwijzen naar ons boek *Planten combineren*.

ANGST VOOR WIT PAPIER

Bijna iedereen, of je nu een professioneel ontwerper bent of een tuineigenaar die voor zichzelf een tuin wil tekenen, zit stil voor het witte vel papier waar het ontwerp op getekend zal worden. Angst om te beginnen, want waar en vooral hoe moet je beginnen?

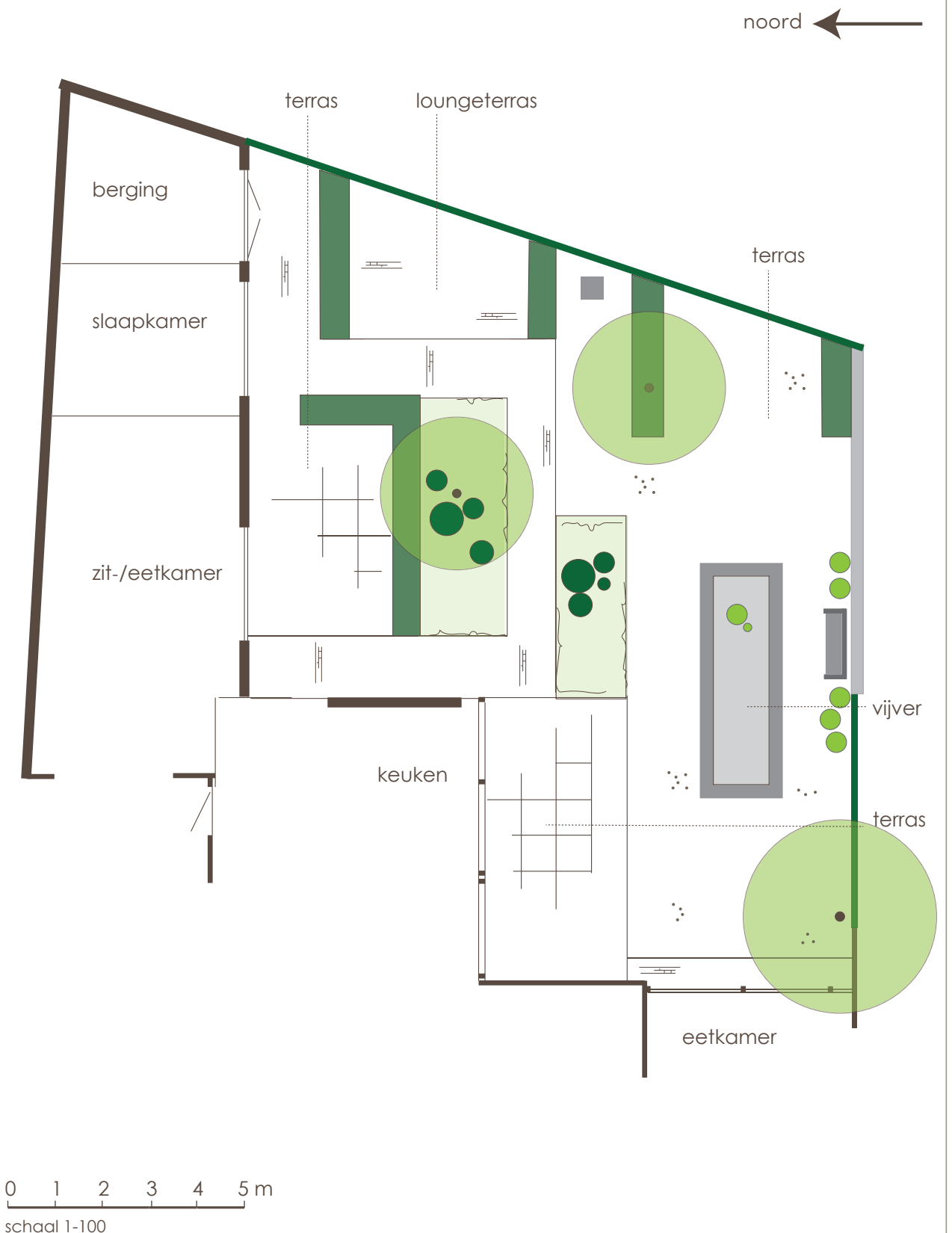
Als jou dat overkomt, ben je dus geen uitzondering. Vertrouw op jezelf, het geduld van het papier en alles wat je op de volgende bladzijden zult lezen. Het is wellicht even doorbijten, maar het zal je helpen! Kortom, lees verder. Er is genoeg te ontdekken. Ontwerpen is echt leuk!

Opmerking: Dit gedeelte van het boek is geschreven vanuit de ervaring en visie van Jeanne, waardoor er in dit hoofdstuk soms vanuit de ik-vorm geschreven wordt.

EEN ONTWERP IS NIET MOOI OF LELIJK. EEN ONTWERP IS GOED OF MINDER GOED EN KAN OP BASIS VAN ARGUMENTEN BEOORDEELD WORDEN.

VAN ONTWERP NAAR TUIN

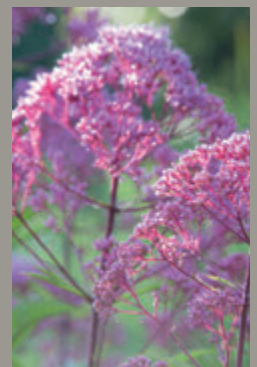
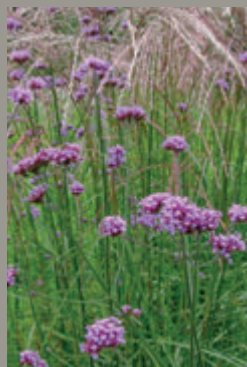
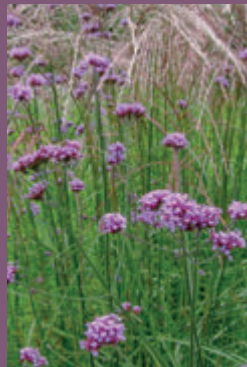
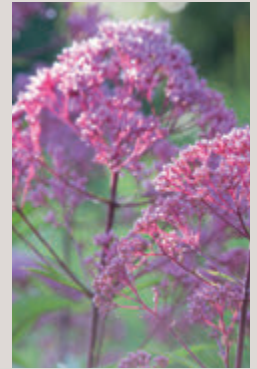
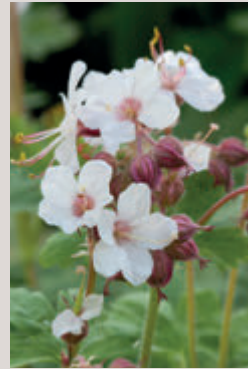
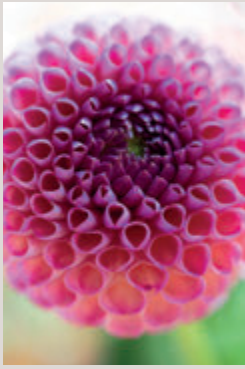
Op de foto op de volgende bladzijde zie je het onderstaande ontwerp van Bernadette den Bieman vertaald naar de aangelegde tuin.

DEEL 5 MATERIAAL, VORM, PLANTEN & MEER

Om volledig te zijn, sluiten we dit boek over ontwerpen af met een aantal praktische aspecten. Uit welke materialen en vormgeving kun je kiezen en wat beïnvloedt de kosten van de aanleg? In ons boek *Planten combineren* zijn we uitgebreid ingegaan op het samenstellen van een prachtige beplanting voor je tuin. In dit deel gaan we er beperkt op in.

Dezelfde plantencombinatie tegen een andere achtergrondkleur. Zelfs op deze manier kun je al zien welke invloed de kleur van meubilair, schutting of ornalement heeft op de kleuren van de beplanting.